

De Vrienden van de Plantentuin Gent

Ook dit
was
2014

De Vrienden van de Plantentuin Gent

Driemaandelijks tijdschrift

Jaargang 33 - nr. 4 - december 2014

Inhoud

Bestuur 2015	p. 134
Redactioneel	p. 135
Lidgeld 2015	p. 136
Agenda 2015	p. 137
Tuinreis Normandië	p. 138
Gratis rondleidingen in de Plantentuin	p. 143
De herontdekking van de Linden-boom	p. 144
Zaadlijst 2015	p. 152
Eetfestijn India	p. 166
Jaarverslag 2014	p. 167
Colofon	p. 170
Beschermende en steunende leden	p. 171
Plant van de maand = <i>Campomanesia xanthocarpa</i>	p. 177
't Is rood en zwart, en 't ligt op de grond	p. 178

Bestuur 2015

Voorzitter

Paul Goetghebeur
Ledeganckstraat 35, 9000 Gent
tel. 09-264 5055
fax 09-264 5073
Paul.Goetghebeur@telenet.be

Secretaris

Ferdinand Cobbaut
Fuchsiastraat 105, 9000 Gent
tel. 0497-848882
Ferdinand.cobbaut@advalvas.be

Penningmeester

Léonard Cobbaut
Willy Maststraat 51, 9032 Wondelgem

Leden,

Harald Evrard, 9050 Gentbrugge
Hilde Mortier, 9051 Sint-Denijs-Westrem
Gerda Postelmans, 9940 Evergem
Karel Reusens, 9051 Sint-Denijs-Westrem
Frank Schautteet, 9000 Gent

Website

<http://www.plantentuin-gent.be> (Vrienden)
<http://www.plantentuin.ugent.be> (Plantentuin)
Bezoek en like 'Vrienden van de Plantentuin Gent' op Facebook

Bankrekening: IBAN- BE21 0011 1921 5403 / BIC- GEBA BE BB

De Plantentuin is open:

De tuin en de publieksskassen (Victoriakas, tropische kas en subtropische kas) zijn dagelijks gratis toegankelijk. Tijdens werkdagen kun je er terecht van 9 tot 16.30 u; op zaterdag, zon- en feestdagen van 9 tot 12 u.
De succulentenkas is open op zondagvoormiddag van 11 tot 12 u.

Titelblad: Jardin de Valérianes

Leden ex officio

Prof. Dr. Paul Goetghebeur
Directeur, Plantentuin

Ing. Chantal Dugardin
Hortulana, Plantentuin
Ledeganckstraat 35
9000 Gent
tel. & fax: 09-264 5073
Chantal.Dugardin@UGent.be

Beste Vrienden en andere plantenliefhebbers (die nu meteen lid worden !),

Het jaar 2014 was voor de Plantentuin een jaar in transitie, een overgang naar een zeer nieuwe identiteit.

Na een intense voorbereiding met veel, zéér veel overleg en - tot onze grote tevredenheid - sterk ondersteund door de universitaire overheid, zullen 8 collecties samen worden opgenomen in een nieuwe structuur, met de voorlopige naam Gentse Universitaire Musea.

Het gaat om een samenwerking tussen de Etnografische Verzamelingen, de Plantentuin, het Archeologisch Museum, het Museum Morfologie, het Museum voor de Geschiedenis van de Geneeskunde, het Museum voor de Geschiedenis van de Wetenschappen, het Museum voor Dierkunde, en het Universiteitsarchief.

Startend op 1 januari 2015 verandert de Plantentuin officieel van statuut en van naam, en wordt "Gentse Universitaire Musea, collectie Plantentuin" (voor de vrienden blijft het : Plantentuin !).

In 2014 zijn reeds twee bijzonder succesvolle gemeenschappelijke activiteiten gerealiseerd, 1) het Wonderkabinet in Het Pand, en 2) de Nacht van de Universitaire Musea op Halloweenavond.

We zullen u in het vervolg zeer zeker op de hoogte houden van de verdere samenwerking en de nieuwe acties die worden gepland.

Ik heb verder een grote zorg, een zorg die elk jaar terugkeert bij het uitbreken van de winter, maar deze winter wordt die zorg extra groot. Wat gebeurt met onze verwarmde kassen, onze tropische kas, onze Victoriakas tijdens een brown-out, tijdens een black-out ?

Er is een noodaggregaat dat in staat moet zijn om een dergelijke stroomuitval te overbruggen, maar ik maak me grote zorgen om Murphy's law.

Vandaar mijn vraag, brand een kaars (of zelfs twee, drie ?) voor de goede afloop, voor een zachte winter, voor een snelle lente, en dan verwachten we u allen terug op onze eerste activiteiten in deze sympathieke Plantentuin.

Hartelijke groeten,

Paul Goetghebeur
Plantentuin

Lidgeld 2015 (geldig voor een gezin)

Lid	11 euro
Beschermend lid	15 euro
Steunend lid	25 euro

Te betalen op rekening BE21 0011 1921 5403 van de Vrienden van de Plantentuin Gent, p/a Willy Maststraat 51 9032 Wondelgem, met als vermelding "lidgeld 2015" en "naam van het lid".

Wil a.u.b. de naam en het adres van het lid vermelden, indien deze verschillend is van de betalende persoon. Beste dank.

Meerjarig lidmaatschap

Een meerjarig lidmaatschap is mogelijk (inflatie-bestendig!) onder de voorwaarden hieronder beschreven (warm aanbevolen)

Lid, 5 jaar	50 euro
Beschermend lid, 5 jaar	75 euro
Steunend lid, 5 jaar	125 euro

Lidmaatschap voor het leven (vanaf 50 jaar)

Lid voor het leven	200 euro
Beschermend lid voor het leven	350 euro

Agenda 2015

Februari

Zo 1 10u Gratis rondleiding in de Plantentuin: "Winterbloeiers"

Maart

Zo 1 10u Gratis rondleiding in de Plantentuin: "Lentegebeuren"

April

Zo 5 10u Gratis rondleiding in de Plantentuin: "Planten op hun Paasbest;
Zoektocht voor gezinnen met kinderen"

Mei

Uitstap naar Beerlegem en Velzeke

Zo 3 10u Gratis rondleiding in de Plantentuin: "Evolutie van de landplanten"

Do 14 8u Meerdaagse tuinreis Normandië

Juni

Zo 7 10u Gratis rondleiding in de Plantentuin: "Eetbare bloemen"

Za 20 Zomerzonnewende in de Bourgoyen
"Over de andere Schreve": tuinen in Zeeuws-Vlaanderen

Juli

Zo 5 10u Gratis rondleiding in de Plantentuin: "Seks in de Plantentuin"

Zo 19 Begin Gentse Feesten in de Plantentuin

Augustus

Zo 2 10u Gratis rondleiding in de Plantentuin: "Bijbelse planten"
Tuinen in het Antwerpse

September

Zo 6 10u Gratis rondleiding in de Plantentuin: "Knappe knoppen"
Tuinbezoek in Oosterzele

Oktober

Zo 4 10u Gratis rondleiding in de Plantentuin: "Vruchten en zaden"

November

Zo 1 10u Gratis rondleiding in de Plantentuin: "Overlevingsstrategieën"

December

Za 12 14u30 Algemene Vergadering

Tuinreis Normandië

Donderdag 14 mei – zondag 17 mei

Ook in 2015 verkennen we Franse tuinen, zowel de regio Basse-Normandie als Haute-Normandie.

Wij blijven een beetje dichterbij huis dan verleden jaar, maar het wordt weer een drukke bedoening. Elf tuinen op 4 dagen!

Op **donderdag 14 mei** starten wij om 8 uur, nemen rustig de tijd, om kort voor de middag onze eerste tuin te bezoeken.

Jardins de Bellevue

Martine Lemonnier en haar familie kochten de site in 1980 en Martine, die een kunstopleiding genoot, maar een autodidacte tuinvrouw is, creëerde deze bijzondere tuin met de hulp van haar man, en nu, van haar kinderen. De tuinen zijn zeer natuurlijk aangelegd in verschillende stijlen, waaronder een gouden tuin, een zomertuin, een hortensiatuin en een steegje van taxus.

Veel aandacht is besteed aan het zorgen dat de tuin het hele jaar door interessant is. Enkele van de hoogtepunten zijn *Helleborus* in de winter, *Magnolia* en *Rhododendron* in het voorjaar, *Hydrangea* in de zomer en de prachtige besen en verkleurd blad in het najaar.

Het is een tuin met een enorme verscheidenheid aan bomen en struiken en de thuisbasis van de nationale collectie *Helleborus* en *Meconopsis*.

Naast *Meconopsis* en Nieskruid heeft de tuin een groot aantal en een enorme verscheidenheid aan *Hydrangea*, zowel *macrophylla* als Japanse rassen. Ze hebben zelfs een eigen kruising: *Hydrangea aspera* 'Bellevue', die enorme bladeren en bloemen heeft.

In de namiddag volgt: Jardins du Pays d'Auge

Rond een zeventiende-eeuwse boerderij, ontdek je vier hectare thematuinen, een museum van oude werktuigen, een bakkerijmuseum en andere gebouwen.

Deze tuin, die sinds augustus 2006 het label "opmerkelijke tuin" draagt, is een must voor fans van vakwerkarchitectuur.

Maar ook de diversiteit aan planten, verspreid over diverse kamers, en met meestal een naamlabel, is de moeite waard.

Vrijdag 15 mei

Le Jardin Botanique du Château de Vauville

Verborgen in een van de laatste "onontdekte" streken van Frankrijk, is de botanische tuin van het kasteel van Vauville volgens sommigen één van de alermooiste tuinen van het land.

De tuin van Vauville slaagt erin om, dankzij het architectenoog van de eigenaar, een echte wilde verzameling van planten samen te brengen, bijna allemaal afkomstig uit het zuidelijk halfmond, en dat in een harmonieuze en adembenemende landschapstuin. De tuin is rijk aan *Escallonia*, *Trachycarpus*, *Cordyline*, *Cupressus macrocarpa*, en honderden andere exotische soorten door de heer Pellerin verzameld.

Na dit bezoek rijden we terug richting Caen en laten niet na een kleine omweg te maken om in het stadscentrum van Cherbourg een mooi stadspark te bezoeken.

Parc Emmanuel Liais

Het Emmanuel Liais park is een groene oase in het hart van de stad Cherbourg. Volg je de kronkelende paden dan loop je tegen een *Jubaea spectabilis*, een Chileense palmboom, een eerbiedwaardige *Cupressus macrocarpa* van meer dan honderd jaar, planten en exotische bomen meegenomen uit Zuid-Amerika door Emmanuel Liais tijdens zijn reizen of geïmporteerd uit Azië in de negentiende eeuw.

In beperkte kassen duik je in het hart van een tropisch regenwoud, doorkruis je een cactus woestijn om in een subtropische kas te komen (niet zeker dat de kassen open zijn).

Vervolgens bezoeken we de **Kasteeltuinen van Brécý**

die dateren uit het midden van de 17e eeuw. Hier is het perspectief koning. Vier terrassen met toenemende breedte creëren het ritme van de tuin. Gebeeldhouwde decoraties: standbeelden, balustrades, vazen ... combineren elegantie met de gesnoeide vormbomen. Het kasteel van Brécý is een voorproefje van de grote composities van klassieke tuinen 'à la Française'. De tuin is uniek in Normandië en een van de weinige voorbeelden van dit tijdperk die nog bestaan in Frankrijk. De tuinen en het kasteel zijn geklasseerd als historisch monument.

Zaterdag 16 mei

Jardin Jungle Karlostachys

We verkennen een exotische wilde uitbundigheid ... , die 15 jaar oud is. De eigenaar, een vriend van Jean Merret (de plantenjager van dit jaar in Bretagne) is ook niet aan zijn eerste expeditie toe. Hij werkte ook 4 jaar in de Bambouseraie van Anduse, en heeft geen onaardige collectie bamboe. Er staan collecties van Eucalyptus, Bamboe (meer dan 300 soorten en cultivars), lianen, *Schefflera*, *Hedychium*, varens, *Magnolia*, *Rhododendron*, *Hydrangea*. Een groot deel van de tuin herbergt inheemse planten (bramen, brandnetels), en dode bomen als biotoop voor inheemse dieren zoals hazelmuis, zwarte specht, wilde bijen... Veel planten zijn zeer zeldzaam en komen uit Vietnam, China, Sikkim, Taiwan, Australië, Nieuw-Zeeland ...

Jardin de l'Etang de l'Aunay

In Varengeville-sur-Mer zijn er verschillende merkwaardige tuinen die het bezoek meer dan waard zijn. Met de Vrienden bezochten we meer dan 10 jaar geleden Parc des Moutiers en Le Vastérival. We dachten deze tuinen terug op het programma te zetten, ware het niet dat we een nieuwe jonge merkwaardige tuin ontdekt hebben.

De "Engelse" tuin van Jean-Louis Dantec is een open en rustige tuin met hoofdzakelijk groene tinten. Bij nader toezien kwam er echter bij het ontwerp

heel wat verfijning bij te pas. Een bezoek aan zijn "dierentuin" mogen we niet vergeten.

Le jardin des prés

Het zal je maar overkomen!

Je hebt een grote tuin, te groot eigenlijk want je laat een deel weide ongemoeid en zet er een schaap op.

Je hebt ook een goede vriend. Hij is gek van *Geranium* en heeft er een aardige collectie van. Maar je vriend raakt verward in een echtscheiding en moet met zijn collectie weg.

Hij komt aan je mouw trekken om tijdelijk zijn collectie bij jou onder te brengen. Weg het schaap, de weide omgeploegd en de collectie geplant, met bomen en struiken voor wat schaduw en voor als de collectie weldra verhuist.

De bomen en struiken werden groot, en de collectie is nog niet weg!

Een tuin van gepassioneerde liefhebbers.

Zondag 17 mei

Op onze laatste dag bezoeken we op onze terugweg nog drie tuinen.

Les Jardins d'Angélique.

Deze tuin is een grote boodschap van liefde van ouders die hun zeer jonge dochter verloren ... maar toch, geen nostalgie, alles komt hier in tederheid, delicatessen. De eigenares maakt gebruik van zachte tinten, in tegenstelling tot de rigoureuze gesnoei taxus en buxus ... Een betoverend universum waar kleuren nooit agressief zijn, een plaats voor mijmeringen, begrensd door een riviertje dat zich leent voor dagdromen.

Le Jardin de Valérianes

In deze wat kleinere privétuin van toch nog 4000 m² is met veel zorg een cottage tuin aangelegd met een uitgebreide plantencollectie. Een zeer fraai geheel.

Aan de keuze van de planten en het strak gemaaide gazon kan je vaststellen dat de eigenaar Michel Tissait en zijn vrouw professioneel werk afleveren. Vanaf de parkeerplaats merk je al, dat je in een mooie tuin komt. Een breed pad met aan beide zijden borders slingert zich door de tuin. Vele mooie rozen en bijzondere bomen zijn blikvangers. Het is een tuin, die het hele jaar door veel te bieden heeft.

Onze laatste tuin van de reis: **Jardin Agapanthe**

Alexandre Thomas is deze tuin gestart in 1985 met 2500 m².

Later in 1995, kwamen daar nog eens 2500 m². bij. De tuin is zeer dicht beplant. Soms lijkt het wel een oerwoud waar je doorheen loopt. Er staan veel bijzondere planten in. Ook kuipplanten en ornamenten ontbreken niet. Door de verschillende niveau's werd er een ruimtelijk effect gecreëerd.

. **Praktisch**

- **Vertrek:** Op donderdag 14 mei 2015, 8 uur stipt, vertrekken wij aan **UGent Campus Sterre, ingang op de hoek van de Krijgslaan en de Galglaan**. Terug op der campus Sterre : 17 mei omstreeks 20 uur.

- **Inschrijving:** is noodzakelijk en gebeurt ten laatste vóór 15 januari 2014 door jouw deelname mede te delen aan Karel of Hilde via email "15normandi@gmail.com" of tel. 09 222 73 72, waarna een inschrijvingsformulier wordt opgestuurd met verzoek tot betaling van een voorschot van 200 € per persoon. Door betaling van het voorschot wordt de deelname definitief.

Het aantal deelnemers is beperkt tot 52 en wordt genoteerd in volgorde van de inschrijvingen.

Deze reis richt zich tot de leden van De Vrienden van de Plantentuin Gent

- **Prijs:** de prijs bedraagt 535 euro per persoon en omvat de reis in luxecar (**/****), driesterrenhotel in half pension op basis van 2 persoonskamer, 3 lunchpakketten, fooi chauffeurs en toegang tot de tuinen. Voor een single kamer is het supplement 95 €. Niet in de prijs begrepen: lunchpakket dag 1, dranken en persoonlijke uitgaven.

Bij inschrijving betaalde men een voorschot van 200 € per persoon. Het saldo, waarvoor een uitnodiging tot betaling volgt, is betaalbaar uiterlijk tegen 15 april 2015.

- **Verzekeringen:** er is geen reis- of annulatieverzekering voorzien.

- **Verdere informatie:**

Hotels: Campanile, Mondeville Caen ***(dag 1), en Ibis Rouen Centre Rive Droite **** (dag 2 en 3)

Waarschuwing: Een aantal tuinen die we bezoeken zijn (nog) niet georganiseerd voor het bezoek van groepen. Geen restauratie en ook rudimentair sanitair.

Opgelet: voor de eerste dag neemt iedereen zijn lunch mee.

- **Organisatie:** Anne-Laure, **concept** Karel en Hilde.

Gratis rondleidingen in de Plantentuin

Winterbloeiers: Zondag 1 februari 10 uur

Als te Lichtmis de zonne schijnt door 't hout, is het nog wel zes weken koud.

Wat kan je in de plantentuin verwachten als je deze onheilspellende weerspreuk leest ?

Bloemen ! met diverse geuren en kleuren.

Het wordt een uitdaging. Zullen de camelia's al bloeien? Of zitten de sneeuwkllokjes en cyclamen onder de sneeuw? Wat is er te verwachten van de collectie winterbloeiers ?

Na het genieten van de diverse bloemen en de winterse sfeer van de tuin, warmen we ons wat op tussen de tropische planten en bloemen.

Lentegebeuren: Zondag 1 maart 10 uur

In maart lopen bomen en struiken uit en worden nieuwe blaadjes gevormd. Buiten komen meer en meer planten in bloei: Wij rekenen op sneeuwkllokjes, speenkruid, primula's, wilgen, het peperboompje. Ook in de kassen gaan wij op zoek naar bloeiende planten. De winter is voorbij. De natuur ontluikt. In de plantentuin kan je dit, meer dan elders, ontdekken.

De herontdekking van een Linden-boom !

Start

Dit verhaal start in 1998, met andere woorden zéér lang geleden, toen de vrees voor de millennium-bug nog bijzonder levendig was, en toen we nog in Belgische frankjes aan het tellen waren, en toen...

Jan De Langhe en ondergetekende wandelen doorheen de subtropische kas, op zoek naar bomen en struiken die nog niet kritisch zijn bestudeerd of die een nader onderzoek vereisen. Ons oog valt op een kleine boom, aangeplant in het Amerikaans perceel, opvallend door de zéér sterk gekroesde bladrand en voorzien van een oud, gegraveerd label met "*Siparuna thea* A. DC., Brazilië". Takken met bladeren worden verzameld, gedroogd, en in het herbarium opgenomen.

Ons eerste oordeel is aarzelend : deze plant lijkt niet echt op een *Siparuna*, maar zonder bloei is het moeilijk om een klaar oordeel te vormen.

Siparuna vormt momenteel samen met *Glossocalyx* de kleine familie Siparunaceae, die in 1970 terecht uit de toen nog breed omschreven familie Monimiaceae is gehaald.

Stap 2

Tweede stap, enkele maanden later. Jan De Langhe is in de subtropische kassen in de Nationale Plantentuin te Meise aan het verzamelen, en daar staat een vrij flinke boom die sprekend lijkt op onze "*Siparuna*", met dezelfde sterk gekroesde bladrand, maar deze boom draagt in Meise de naam *Campanesia xanthocarpa*, een soort uit de Mirtefamilie (Myrtaceae), een totaal verschillende familie die absoluut niet nauw verwant is aan de Siparunaceae.

De plant uit Meise draagt - opmerkelijk - een zeer oud accessienummer 1907 4294, en is op naam gebracht in 1987 door Frieda Billiet, die toen verantwoordelijk was voor de levende collectie onder glas.

Zonder bloei kunnen we niet goed vooruitgaan, dus houden we het voorlopig hierbij, in afwachting van betere tijden. We laten het probleem even rusten...

Stap 3

In 2013 wordt besloten om de herbariumcollectie van Jean Linden in de herbaria van de Universiteit Gent en de Plantentuin Meise grondig te inventariseren en door middel van hoge resolutie scans digitaal beschikbaar te maken voor het wereldwijde publiek. Deze actie wordt ook aangekondigd en besproken op twee internationale symposia, en ik citeer hiervoor even uit de projectendatabank van FARO, over het project "Jean Linden, crossmediaal figuur in de negentiende eeuw (fase 1)":

" Het project werd voorgesteld aan een internationaal erfgoedpubliek op het international colloquium Positioning Academic Heritage, Challenges for universities, museums and society in the 21st century (Gent, 18-20 november 2013). Tijdens dit colloquium werd het project voorgesteld door Hilde Van Crombrugge (Plantentuin Universiteit Gent): The herbarium collection of Jean Linden at the Ghent University: a hidden treasure. Een poster over het project wordt voorgesteld door Sofie De Smedt (Agentschap Plantentuin Meise) ter gelegenheid van de 7th Global Plant Initiative annual meeting (22-25 september 2014) te Panama City (Panama)."

Tijdens de zoektocht naar documenten in verband met deze collecties wordt tegelijk en onafhankelijk van elkaar in Meise en in Gent de link gelegd tussen Linden en onze *Siparuna - Campomanesia*. En de trekker is, hoe onwaarschijnlijk ook, die oude naam *Siparuna thea*.

Stap 4

De oplossing begint met een hercontrole van de naam, die hier als *Siparuna thea* A. DC. op het label staat. Met om te beginnen een correctie : deze soort is niet door Alphonse de Candolle beschreven maar wel door Berthold See-

mann in een artikel "Two new species of *Citriosma*, from Brazil" in het tijdschrift *Journal of Botany, British and Foreign* 2 : 342-343 (1864), onder de naam *Citriosma thea* Seemann.

Hij begint zijn artikel met een zin die meteen onze grote belangstelling wekt :

" In May last my attention was directed to two hot-house plants, cultivated without a name, in the garden of M. J. Linden, at Brussels. They had been introduced by him from the province of St. Catharina, Brazil, and their leaves emitted, on being touched, a very agreeable odour, which was found to originate in a number of minute oily dots with which the leaves were covered, the odour being different in both. I recognized in them two species of *Citriosma*..."

Seemann zoekt bij zijn terugkeer in London in de grote herbaria en in de monografie van de Monimiaceae (Tulasne 1855) naar een mogelijke identificatie, maar vruchteloos. Hij besluit :

" I therefore assume them to be new; and as for mercantile purposes it is desirable that they should have names, I have given them those of *Citriosma Thea* and *C. Lindenii*, **though they have not yet flowered.**" (klemtoon door PG)

Daarna volgen de Latijnse beschrijvingen van de twee soorten, telkens gevolgd door een korte Engelse diagnose, waarin Seemann ook de geurverschillen opneemt.

Voor *Citriosma thea* geldt :

" ... foliis ... undulato-denticulatis..." (= met bladeren die gegolfd-getand zijn)

" Leaves membranous, emitting a delicious tea-like smell..."

Voor *Citriosma lindenii* :

" ... foliis ... minute denticulatis..." (= met bladeren die heel fijn getand zijn)

" Leaves membranaceous, emitting a citron-like smell..."

En dus gaan we op zoek naar het genus *Citriosma*, om de historie van dit genus te reconstrueren. Deze naam blijkt niet gepubliceerd, er is geen genus *Citriosma* !

Wat nu ? Ik beschik gelukkig over een databank met quasi alle genusnamen ooit gepubliceerd voor de Bloemplanten, die voor de Basale Bloemplanten (waartoe de Monimiaceae behoren) wel grondig is bijgewerkt en volledig zou moeten zijn. En daaruit blijkt dat er toch wél een genus *Citrosma* is gepubliceerd, door de beroemde botanici Ruiz & Pavón, onze Seemann heeft een "gecorrigeerde" orthografische variant gebruikt.

Stap 5

Volgende stap : wat is hierbij de rol van Alphonse de Candolle ?

Alphonse is in die jaren aan het werken aan een revisie van de familie Monimiaceae, en die wordt gepubliceerd in 1868, als deel 16 (1) van de beroemde reeks *Prodromus systematis naturalis regni vegetabilis*. In die nieuwe monografie worden de twee genera *Citrosma* en *Siparuna* terecht verenigd, wegens te zeer gelijkend. Wanneer twee genera worden verenigd tot één genus, dan moet voor deze nieuwe entiteit de oudste naam van de oorspronkelijke twee worden gebruikt. *Citrosma* is gepubliceerd in 1794, *Siparuna* in 1775, en dus krijgt het genus in de nieuwe, bredere omschrijving de naam *Siparuna* Aublet.

Ook de soorten die oorspronkelijk in het genus *Citrosma* waren gepubliceerd moeten dan een nieuwe naam krijgen in *Siparuna*, in ons geval respectievelijk *Siparuna thea* (Seemann) A. de Candolle en *Siparuna lindenii* (Seemann) A. de Candolle.

Uit de context en de tekst zelf blijkt duidelijk dat Alphonse deze planten niet heeft gezien, hij neemt quasi woordelijk de beschrijvingen van Seemann over (inclusief het niet-bloeiende karakter !), en maakt eigenlijk een technische nieuwe combinatie, zonder de kritische blik die nu als standaard geldt.

Stap 6

In 1901 publiceren Janet Perkins en Ernst Gilg een nieuwe monografie van de familie Monimiaceae in een andere, even beroemde reeks *Das Pflanzenreich*.

Hun inzicht is inderdaad een beetje vernieuwend want onze twee soorten *Siparuna* zijn beiden opgenomen onder de hoofding *Species haud satis cognitae vel delendae* (= soorten die we helemaal niet goed kennen, of die hier niet thuishoren).

Stap 7

Een zeer belangrijke volgende stap wordt gezet door Ernst Gilg & Heinrich Strauss, in het tijdschrift *Notizblatt des Königlichen botanischen Gartens und Museum zu Berlin-Dahlem, sowie der botanischen Zentralstelle für die deutschen Kolonien* 5 (45) : 113-114 (1909), in een artikel met als titel " *Über Siparuna thea* (Seem.) A. DC."

Zij stellen dat sinds ongeveer 1885 een plant aanwezig is in de plantentuin van Berlijn " *die sehr wahrscheinlich aus dem Linden'schen Garten stammt und mit der Beschreibung Seemanns vollkommen übereinstimmt* ". Deze plant werd steeds in een kuip gehouden, en had toen nog nooit gebloeid.

Bij de herinrichting van een koloniale serre in 1908 wordt een van hun exemplaren in volle grond geplaatst, en - wonder ! - in het volgend voorjaar verschijnen bloemen aan deze plant.

Dankzij deze zeer herkenbare bloemen komt uiteindelijk de ware aard van deze plant te voorschijn, het gaat om een soort uit de Mirtefamilie. Na veel zoekwerk in de herbaria en in de bibliotheken besluiten de auteurs dat het gaat om een nog niet beschreven soort uit het genus *Campomanesia*, waardoor alweer een nieuwe combinatie moet worden gemaakt, *Campomanesia thea* (Seemann) Gilg & Strauss.

Maar hoe is Frieda Billiet in 1987 op de naam *Campomanesia xanthocarpa* gekomen ?

Het antwoord berust op twee gegevens.

Ten eerste moeten we aannemen dat het exemplaar in Meise rond die periode ook in bloei is gekomen, en dan wordt de herkenning als een soort uit de Myrtaceae inderdaad vrij eenvoudig, en ook het genus *Campomanesia* is dan vindbaar.

Ten tweede is in 1986 van de hand van Leslie Landrum een nieuwe monografie van *Campomanesia* (en enkele nauw verwante genera) verschenen in de reeks *Flora Neotropica*. Door middel van de determinatiesleutel in dat werk komen we inderdaad vrij gemakkelijk uit op de soort *Campomanesia xanthocarpa*. Helaas is de oude naam *Campomanesia thea* daar niet opgenomen in de lijst van synoniemen, en is ook nergens anders aanwezig in het werk.

Stap 8

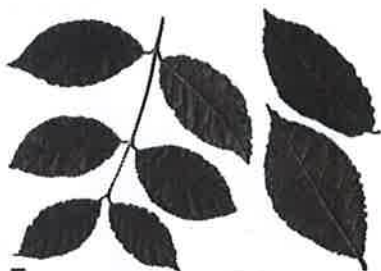
En dan de allerlaatste stap !

In 2005 publiceren Suzanne Renner & Gerlinde Hausner in de reeds vermelde reeks *Flora Neotropica* hun monografie van de familie Siparunaceae, en daar vinden we uiteindelijk de naam *Siparuna thea* als synoniem van de naam *Campomanesia xanthocarpa*, de ultieme bevestiging van deze moeizaam gegroeide identificatie : voortschrijdend inzicht, nietwaar.

Besluit

Goed, we hebben dus een exemplaar van deze merkwaardige boom, hoogstwaarschijnlijk via een kleine omweg langs de plantentuin te Meise uit de collectie van Jean Linden himself, en we zullen dus deze Linden-boom met de nodige égarde behandelen.

Recent zijn de omgevende bomen wat bijgesnoeid om onze Linden-boom wat meer ruimte en licht te geven, opdat we zijn bloei goed kun-

nen waarnemen. Want kort na het besef van ons bezit zijn we die boom gaan bekijken en hebben we takjes verzameld, mét resten van bloemsteeltjes ! Dus ook ons volle-grond exemplaar heeft regelmatig gebloeid maar dit bleef helaas verborgen, tot nu...

Slot

Volgen nog enkele restgegevens om dit verhaal verder te stofferen, en om te wijzen op de kwalijke gevolgen van slordige of afwezige inventarisatie.

Herinnert u zich nog het oude accessienummer van de plantentuin te Meise, 1907 4294 ? In die periode kende het bedrijf van Linden, intussen gerund door de minder succesvolle zoon Lucien in een veel minder gunstige tijdsperiode, zeer zware tijden en werd het min of meer langzaam opgedoekt. Ons vermoeden is dat de toenmalige Jardin Botanique als redding fungeerde voor heel wat planten uit de Linden collectie, en dat in 1907 "*Siparuna thea*" toen werd gered van de ondergang.

Nadien is deze opmerkelijke soort door contacten tussen de plantentuinen verder verspreid met behulp van stekmateriaal, en ook onze Plantentuin was blijkbaar een van de gelukkige deelnemers aan de gift / ruil.

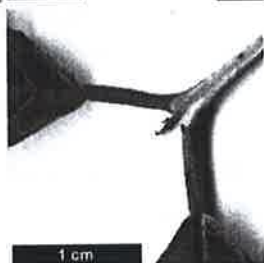
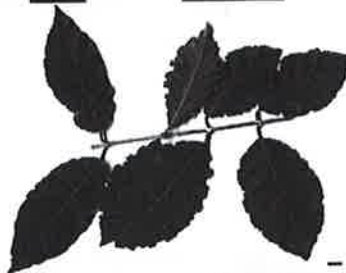
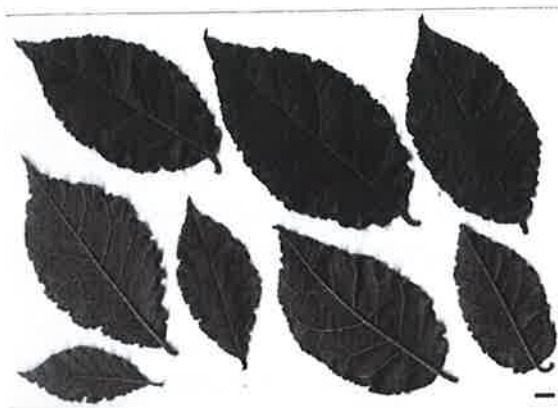
Onze plant draagt nu het nummer 1900 4659 U.

En dat is een slecht teken, de U staat voor "unknown", en de 1900 staat voor "binnengekomen voor 1970, zonder bekende bron". De accessiegegevens van voor 1970 zijn helaas verloren gegaan, door diverse oorzaken waarop we niet willen ingaan. Maar vanaf 1970 zijn de binnenkomende planten (zaden, stekken, planten, knollen, bollen, etc.) rigoureus opgenomen in een databank, eerst door de toenmalige hortulanus Karel Otten, en nu door hortulana Chantal Dugardin.

Dankzij deze registratie kunnen we nu zoeken in de accessielijsten (tot 1970), en daaruit blijkt dat na 1970 geen enkele *Siparuna* onze Plantentuin is binnengekomen.

Tot slot een zeer welgemeend woord van dank aan onze dendroloog Jan De Langhe, die als eerste heeft gewezen op het *Campomanesia*-probleem, en die op mijn vraag onze "*Siparuna*" is komen verzamelen, daarvan de wereldwijd bekende kwaliteitsvolle scans heeft gemaakt, en die hier in dit nummer worden gereproduceerd.

Paul Goetghebeur

Zaadlijst 2015

Beste Vrienden,

Traditiegetrouw komt hier uw langverwachte eindejaarsgeschenkje, een selectie van zaden die De Vrienden van de Plantentuin u aanbieden, en naar goede gewoonte : (bijna) gratis.

Deze lijst bevat een 30-tal nieuwe soorten, die nooit eerder op onze zaadlijsten zijn verschenen, met andere woorden : even goed uitkijken en geduldig lezen & kiezen !

Uit de zaadlijst van vorig jaar zijn slechts een twintigtal soorten "overgewaaid".

In de lijst staan de soorten gegroepeerd per type plant, zodat u bij uw selectie wordt geleid naar uw eigen desiderata. Binnen elke groep zijn de planten alfabetisch geordend naar de wetenschappelijke naam, want veel soorten beschikken niet over een Nederlandse naam (waardoor ordenen naar de Nederlandse naam niet echt mogelijk is).

Elke plant is voorzien van een korte beschrijving, naar uitzicht en naar groeivoorwaarden. Daarnaast krijgt elke plant een codeletter die verwijst naar een beknopte informatie over de wijze waarop u deze zaden tot kieming kan stimuleren.

Net zoals de vorige jaren zijn de planten NIET DOORLOPEND genummerd. Ze hebben het oorspronkelijke inzamelnummer behouden, waardoor een potentiële bron van verwarring (hier in de Plantentuin) wordt weggevoerd !

Tuiniers en vrijwilligers oogsten en reinigen de zaadjes, waarvoor onze zeer hartelijke dank.

We wensen u weer een jaar vol tuinplezier !

Legende zaai-code :

A : ter plaatse zaaien in de lente

B : ter plaatse zaaien vanaf half mei of voorzaaien in koude kas

C : in potjes zaaien in de zomer, overwinteren in koude kas (voor de tweejarige)

D : koudkiemers, onmiddellijk zaaien in koude kas

E : zaaien in de lente, verspenen en uitplanten

1. Bomen en struiken

- 244 *Abutilon x hybridum* (Malvaceae, Kaasjeskruidfamilie). Mix van rode, roze en dubbele types; de gekende kuipplant voor zon tot halfschaduw, niet winterhard. E
- 114 *Acer tataricum*, Tataarse esdoorn (Sapindaceae, Zeepbesfamilie). Kleine struik of boom (4 - 12 m) afkomstig uit Zuid-Europa, met donkergroen licht gelobd esdoornblad dat in de herfst verkleurt naar dieprood. De schors evolueert van glad naar ondiep gegroefd. Prachtig. D
- 190 *Chimonanthus praecox* 'Luteus', Gele winterzoet (Calycanthaceae, Specerijstruikfamilie). Een winterzoet met egaal gele bloemblaadjes. D
- 113 *Chimonanthus praecox*, Winterzoet (Calycanthaceae, Specerijstruikfamilie). Winterbloeiende heester, met buitengewoon welriekende gele bloemen. Voor een warmere standplaats. Bloemblaadjes hier lichtgeel met bruin hart. D
- 208 *Chaenomeles cathayensis*, Grote sierkwee (Rosaceae, Rozenfamilie). Struik tot 6 m, met doornige kortloten. Bloemen wit met rose tint. Vooral de grote, gele, geurige vruchten zijn opvallend, tot 15 cm ! De vruchten zijn lang houdbaar in de huiskamer, ze kunnen tot een heerlijke gelei worden verwerkt. D

- 141 *Cornus mas* 'Kasanlaker' (Cornaceae, Kornoeljefamilie). Gele kornoelje met grote vruchten. Lang genoeg laten hangen totdat ze zo eetbaar zijn. Ook goed in jams en confituren. D
- 206 *Corylus americana*, Amerikaanse hazelaar (Betulaceae, Berkenfamilie). Hazelaar afkomstig uit Noord-Amerika; met decoratieve schutbladeren rond de noten, die iets kleiner zijn dan de Europese soort.
D
- 195 *Crataegus laevigata*, Tweestijlige meidoorn (Rosaceae, Rozenfamilie). De Tweestijlige meidoorn is een typische struik van lichte bossen, bosranden, houtkanten, struwelen en hagen op rijkere gronden; bij voorkeur op vochtige klei- en leembodems. De soort is een typische indicator van oude bosstandplaatsen. Bij aanplant in hagen wordt deze soort best gemengd met Eenstijlige meidoorn, en nog veel meer andere soorten... D
- 197 *Crataegus pinnatifida* (Rosaceae, Rozenfamilie). Kleine boom tot 6 m, met voor een Meidoorn een opvallend groot blad. Bloemen wit, vruchten vuurrood, tot 2,5 cm diameter. Echt een "andere" Meidoorn... D
- 233 *Euonymus europaeus*, Wilde kardinaalsmuts (Celastraceae, Kardinaalsmutsfamilie). Inheemse struik tot 6 m van struwelen en boskanten. Opvallende lichtgroene bloempjes verkleuren in de herfst naar karmijnrood; de oranjezaden uit de openspringende vruchten zijn een traktaat voor de vogels. D
- 48 *Firmiana simplex* (Malvaceae, Kaasjeskruidfamilie). Tropisch ogende boom met groot blad voor een beschutte standplaats. De hoogte na 10 jaar is 5 m. De bloemkleur is groen. De nog jonge vruchten gaan open, en de jonge zaden ontwikkelen verder in hun blootje. Deze boom is matig winterhard. D
- 111 *Fuchsia regia* (Onagraceae, Teunisbloemfamilie). De meest winterharde fuchsia, met grote glanzende bladeren, met roodachtige hoofdnerf; frêle, lange bloemen, fuchsia met paars hart en lange fuchsia meeldraden, bloei tot de vorst. D

- 237 *Illicium anisatum*, Japanse steranijs (Schisandraceae, Schisandrafamilie). Giftige plant, niet te verwarren met de échte Steranijs uit China. Struikje tot (uiteindelijk) 8 m met donkergroen leerachtig, glimmend, overblijvend blad en roomkleurige geurige bloemen (2 cm) in maart en april. D, E
- 105 *Ozothamnus leptophyllus* (Asteraceae, Asterfamilie). Struik tot 2 m hoog na 10 jaar met zilvergrijs voorkomen en kleine roomwitte bloemhoofdjes. Voor een zonnige standplaats, afkomstig uit Nieuw-Zeeland. E
- 53 *Rosa rugosa*, Rimpelroos (Rosaceae, Rozenfamilie). Struik tot 2 m hoog, afkomstig uit Oost-Azië, met geurige probleemloze bloemen en eetbare, wat afgeplatte bottels, geschikt voor drogere bodem. Bloei van juni tot september. D
- 55 *Rosa nutkana* (Rosaceae, Rozenfamilie). Roos afkomstig uit Noord-Amerika tot 3 m hoog, met geurige roze bloemen en eetbare bottels, de "zaden" zijn irriterend, de bottels beter verteerbaar als ze beurs zijn. D
- 110 *Stachyurus chinensis*, een soort Staartaar (Stachyuraceae, Staartaarfamilie). Struik met opvallend mooie herfstkleur. De hoogte na 10 jaar is 3 m. De bloemkleur is lichtgeel. Deze plant is goed winterhard. De bloeiperiode is maart - april. E
- 112 *Stachyurus himalaicus*, een soort Staartaar (Stachyuraceae, Staartaarfamilie). Zeer vroegbloeiende struik. De hoogte na 10 jaar is 2,5 m. De bloemkleur is romig. Deze plant is matig winterhard. D
- 207 *Staphylea trifolia*, een soort Pimpernoot (Staphyleaceae, Pimpernootfamilie). Hoge (4,5 m) struik, bloeit in het voorjaar met ivoorwitte bloemen in hangende lange tuilen. D
- 119 *Ugni molinae* (Myrtaceae, Mirtefamilie). Breed opgaande wintergroene struik met buxusachtig blad en bloeit met kleine roze bloemetjes; de talrijke kleine, witte tot roze klokvormige bloemen met uitstekende meeldraden staan in de bladoksels; nadien volgen eetbare,

zure bessen die tot jam kunnen verwerkt worden; de bessen zijn paarsachtig rood en geurend, ongeveer 1 cm in doorsnede; de smaak wordt omschreven als een combinatie van aardbeien, ananas en appel.

D

2. Eenjarigen, tweejarigen, of geteeld als eenjarig

73 *Agrostemma linicola*, een soort Bolderik (Caryophyllaceae, Anjerfamilie). Eenjarige plant met lijnvormige bladeren en roze bloemen. Zaait zich elk jaar trouw uit. A

213 *Amaranthus caudatus*, Kattenstaartamarant (Amaranthaceae, Amarantfamilie). Imposante amarant tot 1,5 m met dieprode bloemaren. Het zaad is een eiwitbron in Midden-Amerika, de hele plant is eetbaar.

B

88 *Arctium lappa* 'Takinogawa', een soort Kliswortel (Asteraceae, Asterfamilie). Groente, cultivar gekweekt voor de wortel. Maar bij bloei het tweede jaar een statige plant die veel insecten aantrekt. Opgelet, de zaden verspreiden zich overal; tijdig verwijderen. A

129 *Barbarea verna*, Vroeg barbarakruid (Brassicaceae, Kruisbloemenfamilie). Bleekgele bloemen van april tot juni. Het jonge blad is eetbaar als sla. E

50 *Bupleurum rotundifolium*, Doorwas (Apiaceae, Schermbloemenfamilie). Je vindt ze wel in boeketten, maar ook in de border is het een heel plezierige eenjarige. Mooi luchtig van vorm en een prettige afwisseling in bladkleur. Geschikt voor de cottage tuin, maar ook voor een tuin met een wat wildere uitstraling. E

3 *Cerinthe minor* (Boraginaceae, Ruwbladigenfamilie). Charmant, kortlevend zaaigewasje met witgevekt blad en gelige bloei. E

225 *Chenopodium capitatum*, Aardbeiganzenvoet (Amaranthaceae, Amarantfamilie). Aandachttrekkend kruidachtig plantje, éénjarig. De helderrode vruchtbollen kunnen aan slaatjes worden toegevoegd, ook de jonge bladeren en scheuten zijn eetbaar. Een hebbedingetje voor de moestuin. B

- 89 *Cynara cardunculus*, Kardoen (Asteraceae, Asterfamilie). Reusachtig decoratief zilverkleurig, gestekeld blad en artisjokvormige paarse bloei. Eetbaar. De plant volledig inwikkelen in zwart plastic om te bleken. Bladstelen schillen, daarna koken in zout water. Een hele be-doening maar een delicatessen. C
- 23 *Digitalis purpurea*, Gewoon vingerhoedskruid (Plantaginaceae, Weegbreefamilie). Mooie tweejarige plant die, wanneer ze zich een-maal in de tuin thuis voelt, verder zal opduiken om haar mooie paarse bloemen tentoon te spreiden. Een autochtone schoonheid. C
- 24 *Digitalis lanata*, Wollig vingerhoedskruid (Plantaginaceae, Weegbreefamilie). Een iets ander Vingerhoedskruid, de meest giftige van alle. Afkomstig uit Zuidoost-Europa, ondertussen over de hele wereld verspreid. De bloeiwijze is okerkleurig getint. C
- 72 *Eschscholzia californica*, Slaapmutsje (Papaveraceae, Papaverfamilie). Eenjarige, variabel gekleurde (oranje, gele, witte, soms roodachtige) bloemen met fijn verdeeld blad. Tot 20 cm hoog. A
- 43 *Lactuca sativa* var. *angustata*, Stengelsla (Asteraceae, Asterfamilie). Sla, die wordt gekweekt om de verdikte stengel op te eten als een soort asperge. Zeldzame groente. E
- 242 *Lathyrus odoratus* 'Wiltshire Ripple', Reukerwt (Fabaceae, Vlin-derbloemenfamilie). Zaden van deze zeldzame en aparte selectie, geurend, roomwit met bruinrood doorlopen bloemen, volle zon.
- B
- 132 *Lotus tetragonolobus*, Asperge-erwt (Fabaceae, Vlinderbloemenfami-lie). Groente die steeds meer in de siertuin opduikt met zijn mooie donkerrode vlinderbloemen. De zeer jonge peulen kan je eten. Maxi-maal 10 cm hoog. E
- 185 *Nicotiana sylvestris*, een soort Tabak (Solanaceae, Nachtschadefa-milie). Sierlijke tabak met met geurige, slanke, witte bloemen, tot 1,5 m. Lichtkiemer. E
- 136 *Nicotiana tabacum*, Tabak (Solanaceae, Dag-en-Nachtschadefamilie). Wervikse tabak zelf kweken of genieten van mooie roze bloemen.

Wordt ook wel eens ingezet om witte vlieg weg te houden van tomaten. Opgelet, zaait zich veelvuldig uit. Zaaddozen dus verwijderen. E

32 *Oxyria digyna*, Bergzuring (Polygonaceae, Duizendknoopfamilie). Talloze kleine (mei tot juni) bloemen in samengestelde trosachtige bloemstelsels. Uitzaaiër ! E

44 *Papaver rhoeas*, Grote klaproos (Papaveraceae, Papaverfamilie). Mooie soort van eigen bodem met een symbolische waarde dit jaar (en nog vele volgende jaren). A

5 *Plantago coronopus*, Hertshoornweegbree (Plantaginaceae, Weegbreefamilie). Groente voor de moderne kok. De blaadjes worden rauw gegeten in salades en zijn rijk aan vitaminen en mineralen. Groeit goed op een zandige bodem. Herhaaldelijk zaaien om steeds een voorraad zachte bladeren te bekomen. E

226 *Salvia sclarea*, Scharlei (Lamiaceae, Lipbloemenfamilie). Forse plant, spectaculaire bloeiaar in pasteltinten, geurend. C

4 *Scandix pecten-veneris*, Naaldenkervel (Apiaceae, Schermbloemenfamilie). Eetbaar kruidje voor de pluktuin. Opmerkelijke splitvruchten (als lange naalden). D

186 *Tagetes lucida* (Asteraceae, Asterfamilie). Werd door Zuid-Amerikaanse indianen gebruikt om visioenen op te wekken. Vers wordt de plant op veel plaatsen ter wereld in allerlei gerechten verwerkt vanwege haar lekkere, anijsachtige smaak. Tot 50 cm hoge plant die kleur geeft aan de moestuin. B

187 *Tagetes patula* (Asteraceae, Asterfamilie). Kleine enkelvoudige Afrikaantjes, verstoren groentegeuren waardoor minder parasieten als wortelvlieg, preivlieg e.d.m. voorkomen in de omgeving. Gewoon ook mooi. E

227 *Verbascum blattaria*, Mottenkruid (Scrophulariaceae, Helmkruidfamilie). Tweejarige, een pareltje uit de eigen flora, toorts (80 cm) met wit-paarse bloemen. Zaait zich vlot uit en verschijnt het volgend jaar

zonder enige moeite terug op een andere plek, gewoon uittrekken waar je het niet wil. E

- 135 *Verbascum blattaria*, Mottenkruid (Scrophulariaceae, Helmkruidfamilie). Zoals vorige, maar de vorm met gele bloemen. E
- 133 *Verbena bonariensis* (Verbenaceae, Verbenafamilie). De meest bekende *Verbena*, die zich met dieppaarse bloei in elke minder formele tuin thuisvoelt. Zaait zich graag uit, en duikt op de meest onverwachte plekken in de tuin op. E
- 91 *Xeranthemum annuum* (Asteraceae, Asterfamilie). Droogbloem, met wollige bladeren en wit, roze tot paarse bloei. B

3. *Vaste planten*

- 69 *Aconitum vulparia*, Gele monnikskap (Ranunculaceae, Boterbloemfamilie). Statige vaste plant, zéér giftig, hoge bloeiaar met bleekgele bloemen. E
- 71 *Anemone rivularis* (Ranunculaceae, Boterbloemfamilie). Doorbloeiende anemoon, tot 1 m, wit binnenin en blauwig buitenzijde bloem. E
- 145 *Anemone multifida* (Ranunculaceae, Boterbloemfamilie). Sterke, doorlevende anemoon (tot 30 cm) met romig-gele bloemen in de zomer. E
- 65 *Aquilegia baltistanica* (Ranunculaceae, Boterbloemfamilie). Een van de vele *Akelei*-soorten, met witte bloemen. Deze plant wordt momenteel beschouwd als een onderdeel van de variabele *Aquilegia fragrans*. Maar waar ligt Baltistan? D, E
- 121 *Arum concinnum* (Araceae, Aronskelkfamilie). Blad met zilveren vlekken. Een zeldzame (in beide opzichten) stinker. E
- 122 *Baptisia cultivars* (Fabaceae, Vlinderbloemenfamilie). Mix van de nieuwe hybriden 'Dutch Chocolate', 'Lemon Meringue', 'Solar Flair' en 'Twilight Prairie Blue', halfhoog, blauwig blad en lupinevormig bloemgestel, voor volle zon. E

- 243 *Dictamnus albus*, Vuurwerkplant (Rutaceae, Wijnruitfamilie). Forse plant met grote bloeiaar, alle delen ruiken heerlijke en de etherische oliën kunnen ontvlammen (dit is de plant van het 'brandend braambos'). Zadenmix van de witte en roze vorm, volle zon. D
- 15 *Dierama pauciflorum* (Iridaceae, Irisfamilie). Bloeit intens rozerood vroeg in het voorjaar. Niet geheel winterhard: afdekken dus. D
- 99 *Digitalis ferruginea*, Roestkleurig vingerhoedskruid (Plantaginaceae, Weegbreefamilie). Betrouwbaar doorlevend, decoratief wintergroen bladrozet, tot 1 m hoge, roestkleurige bloei in zomer. E
- 31 *Dodecatheon dentatum* (Primulaceae, Sleutelbloemfamilie). Rozetvormer. Witte bloemen lijken op een Cyclamen, maar staan in een groepje bijeen op een lange bloeistengel. Voor de schaduwborder.
D
- 103 *Ferula communis*, Reuzenvenkel (Apiaceae, Schermbloemenfamilie). Architecturale indrukwekkende soort tot 4 m hoog! Verzwakt meestal na bloei, maar in de Plantentuin is een exemplaar reeds meer dan 10 jaar in min of meer goede doen... E
- 215 *Fragaria vesca* 'Golden Alexandria', een Bosaardbei cultivar (Rosaceae, Rozenfamilie). Zonder uitlopers, met lichtgroen attractief blad en helderrode, zoete vruchten. E
- 220 *Fragaria vesca* 'Golden Wonder', een Bosaardbei cultivar (Rosaceae, Rozenfamilie). Leutig vruchtje dat in hetzelfde jaar van zaai al veelvuldig wit-gele aardbeitjes produceert, die voor vogels niet aantrekkelijk zijn, wat een groot pluspunt is. Vormt geen uitlopers.
E
- 58 *Heuchera americana* (Saxifragaceae, Steenbreefamilie). Mooie bladplant met verrassende kleuren. Voor halfschaduw, tot 45 cm hoog en 40 cm breed. E
- 232 *Hosta yingeri* (Agavaceae, Agavefamilie). Bladeren tot 15 cm, bloeistengel tot 35 cm, bloemen mauve. Identiteit gecontroleerd ! Zeer zeldzaam. D

- 147 *Hypericum olympicum* (Hypericaceae, Hertshooifamilie). Afkomstig uit Klein-Azië en inheems in de Balkan, Griekenland en Turkije. Hij groeit uit tot een 30-40 cm hoge halfstruik met talrijke rechtopstaande takken die naar buiten gebogen groeien met bijna horizontale takken.
D
- 211 *Hypericum perforatum*, Sint-Janskruid (Hypericaceae, Hertshooifamilie). De bekende inheemse soort, voor droge, goed doorlatende grond in de zon. E
- 214 *Leucanthemum vulgare*, Margriet (Asteraceae, Asterfamilie). Tot 75 cm hoge versie met maximaal 5 cm grote witte bloemhoofdjes. Zaaait uit. E
- 224 *Levisticum officinale*, Lavas (Apiaceae, Schermbloemenfamilie). Bladgroente voor de soep (spaarzaam gebruiken want sterke smaak) met mooie schermvormige bloei. Volledig winterhard. E
- 219 *Lippia dulcis*, Azteeks zoetkruid (Verbenaceae, Verbenafamilie). Kruiptje met erg zoete (zoeter dan stevia) smaak, er is ook geen nasmaak. Kleine schattige bijenkorfjes-achtige bloemen. Subtropisch, dus voor de vorst naar binnen. E
- 221 *Monarda fistulosa* (Asteraceae, Asterfamilie). Vaste kruidachtige plant uit Noord-Amerika voor de volle zon, bloeit de hele zomer in zacht-lila tot 1 m. Bladeren en bloemen zijn eetbaar en bruikbaar in thee en salades. Interessante plant voor bijen. E
- 35 *Paeonia kavachensis* (Paeoniaceae, Pioenfamilie). Tot 80 cm hoge, dieprode pioen die bloeit in mei en juni. D
- 138 *Papaver cambricum*, Welshe papaver (Papaveraceae, Papaverfamilie). Doorlevende soort met gele papaverbloemen, tot 30 cm hoog, voor halfschaduw, maar toch vochtig, bv. onder een boom. Nu nog vaak gekend als *Meconopsis cambrica*. E
- 137 *Papaver atlanticum*, Oranje papaver (Papaveraceae, Papaverfamilie). Oranje papavertje dat weelderig groeit en bloeit aan onze grote vijver. Goed wintervast. E

- 241 *Paris polyphylla*, Veelbladige eenbes (Melanthiaceae, Melanthiumfamilie). Grote broer van onze inheemse Eenbes, puur structuur met opvallende 'kattensnor'; voor vochthoudende bodem in schaduw. E
- 194 *Phlomis samia* (Lamiaceae, Lipbloemenfamilie). Vaste plant met decoratieve, zachtroze bloemen in kransen rond de bloeistengels. Tot 80 cm hoog. E
- 42 *Podophyllum hexandrum*, Himalayavoetblad (Berberidaceae, Berberisfamilie). Lage plant met glanzende gelobde bladeren, een vaalroze bloem en een helder oranje-rode vrucht. Opletten : kan niet goed tegen droogte. Giftige plant. D
- 18 *Prosartes smithii* (Liliaceae, Liefefamilie). Vroeger als *Disporum smithii* geteeld. Zeldzaam mooie plant voor een koel plekje. Heldergroen blad met opvallende parallelle en dwarse nerven en porseleinen witte hangende slanke klokjes, gevolgd door opvallend oranje vruchten. Een pareltje. E
- 41 *Sanicula europaea*, Heelkruid (Apiaceae, Schermbloemenfamilie). Uit een wortelstok komt een rozet van glanzig donkergroene, handdelig ingesneden bladen. Witte minischermpjes sieren dit sobere soortje van onze eigenste flora. Bosplant, zeldzaam bij ons. E
- 33 *Stylophorum sutchuenense* (Papaveraceae, Papaverfamilie). Papaverachtige met door hun patroon opvallende bladeren en gele bloemen met opvallende gele meeldraden. E
- 146 *Stachys byzantina*, Ezelsoor (Lamiaceae, Lipbloemenfamilie). Vaste plant met grijsviltige, aaibaar blad en lilakleurige bloemen, ook de bloem zit in witviltige aren. Ze bloeit van juni tot augustus en wordt 40 cm hoog. Zaait zichzelf gemakkelijk uit. E
- 175 *Syneilesis palmata* (Asteraceae, Asteraceae). Bladplant, maar met werkelijk schitterende bladeren, door hun vorm, verdeeldheid, plaatsing. E
- 38 *Tanacetum parthenium*, Moederkruid (Asteraceae, Asterfamilie). Vaste plant met ingesneden bladeren en wit-gele bloemhoofdjes in de zomer. D, E

- 39 *Tanacetum cinerariifolium*, Dalmatische pyrethrum (Asteraceae, Asterfamilie). Bescheiden, aantrekkelijk, margrietachtig plantje. De talrijke bloemhoofdjes staan op stevige stengels 45 tot 60 cm hoog; ze bloeien in de zomer tot laat in de herfst. Uit de bloemhoofdjes wordt pyrethrum gewonnen, wat als insecticide wordt gebruikt. C, D
- 7 *Thalictrum petaloideum* (Ranunculaceae, Boterbloemfamilie). Een zeer mooie Ruit, tot 30 cm hoog met rechtopstaande stengel met witte, geurige bloemen in april tot juni, met voor *Thalictrum* lange bloemblaadjes; een mooie verschijning voor gedeeltelijke schaduw. E
- 62 *Thermopsis rhombifolia* (Fabaceae, Vlinderbloemenfamilie). Afkomstig uit Noord-Amerikaanse vlakten, produceert helgele 1 cm grote bloemen, die door de Indianen als bron voor gele kleurstof werden gebruikt. Giftige zaden. E
- 143 *Thymus atticus* (Lamiaceae, Lipbloemenfamilie). Dwergstruikje tot 30 cm, met iets grotere, geurige bladeren en witte lipbloemen verzameld op het uiteinde van de twijgjes. Afkomstig uit Zuidoost-Europa.
E
- 170 *Tricyrtis puberula* (Liliaceae, Lelifamilie). Een 60 tot 80 cm hoge *Tricyrtis* gelijkaardig aan *T. latifolia* maar iets minder hoog en met wat donkerder gekleurde bloemen. Voor een iets vochtige, halfbeschaduwde, humusrijke plaats in de border. E
- 25 *Valeriana repens*, Echte valeriaan (Valerianaceae, Valeriaanfamilie). Kruid bekend om zijn kalmerende werking, mooi in de siertuin, voor een vochtige, halfbeschaduwde plaats. Tot 1,5 m hoog, witroze bloei van mei tot augustus. E
- 93 *Veronica longifolia*, Lange ereprijs (Plantaginaceae, Weegbreefamilie). Lange ereprijs, met zeer lange, blauwe trossen, lang bloeiende, stevige plant. E

4. Rotstuin

- 152 *Geum montanum* (Rosaceae, Rozenfamilie). Rotsplantje: rozet met tot 20 cm gele bloemen. E

- 30 Haberlea ferdinandi-coburgii (Gesneriaceae, Gesneriafamilie). Rotsplant genoemd naar de koning van Bulgarije (van 1908 tot 1918), telg van de bekende Coburgse familie. E
- 79 Lychnis yunnanensis (Caryophyllaceae, Anjerfamilie). Is inheems in Zuidwest-China. In Europa is de plant winterhard tot in Zuid-Engeland. Deze lage soort heeft donkergroene, langwerpige bladeren. De plant heeft witte bloemen. In de tuin groeit hij het best op vochtvasthoudende grond. E
- 82 Olsynium nigricans (Iridaceae, Irisfamilie). Wintergroene, op een iris gelijkende vaste plant. Grijsgroen blad met clusters komvormige, gele bloemen met paars-bruine strepen vanaf de vroege zomer. D
- 34 Sisyrinchium californicum (Iridaceae, Irisfamilie). Zeer fijne lis-achtige blaadjes met daartussen de bloemstengels waarop aan de bovenzijde een klein geel bloemetje verschijnt, Verlangt wel een zonnige plaats en de grond moet wat vochtig maar goed doorlatend zijn. Bloei vanaf juni tot juli. C, D

5. Bollen en knollen, of met dikke rizomen

- 52 Asphodeline lutea, Gele asfodeline (Asphodelaceae, Asfodelusfamilie). Tot 1,5 m hoge, citroengele bloeiaren, van mei tot juni uit (reuze-) grasachtige rozet. Plant voor een droge standplaats. E
- 102 Paradisea liliastrum (Agavaceae, Agavefamilie). Plant met grote trechtervormige witte bloemen, tot 6 cm lang, de bloeitijd is van mei tot juli. Het is een eenzaadlobbige plant met grasachtige bladeren van 1 cm breed. Ze wordt 30-50 cm hoog. E
- 51 Tritoleia laxa (Themidaceae, Tritoleiafamilie). Uiachtig bolgewas met bloemen in melkblauw tot paarsblauw. Bloemschermen tot 15 cm breed. Rijk en vroeg bloeiend, sterft bovengronds vroeg af, dus zorg voor uitgroeiende buurplanten. E

6. Klimplanten

- 267 Gloriosa superba (Colchicaceae, Herfsttijloosfamilie). Klimmende kamerplant met glorieuze bloemen. Heeft een rustperiode. E

- 128 *Hablitzia tamnoides*, Rankspinazie (Amaranthaceae, Amarantfamilie).
De rankspinazie is een vrij onbekende plant, in Zweden wordt deze plant echter als sinds 1700 verbouwd en gegeten, onder de naam rankspenat. Rankspinazie is een klimplant en komt van origine uit de Kaukasus. De plant is volledig winterhard in ons klimaat. In de winter trekt de plant zich ondergronds terug, om het jaar nadien terug uit te lopen. De plant klimt zo'n 3 m hoog, en in het voorjaar kan je het blad plukken en gebruiken als spinazie. E
- 182 *Lophospermum erubescens* (Plantaginaceae, Weegbreefamilie).
Schitterende klimmer met zachtbehaarde bladeren en wijnrode gloxinia-achtige bloemen. Wordt gegarandeerd populair. E

Hoe bestellen ?

Stuur ons de nummers van je keuze (maximum 6 soorten). *Vergeet niet een aan jezelf geadresseerde, voldoende gefrankeerde omslag toe te voegen.*

Niet-leden kunnen enkel van dit aanbod gebruik maken als ze nu lid worden.

Strookje afknippen en opsturen naar De Vrienden van de Plantentuin, K.L.
Ledeganckstraat 35, 9000 Gent.

Ik wens volgende soorten (enkel nr. noteren):

Max. 6: / / / / /

Eventuele vervangers bij uitputting voorraad: / / / /

Ik ben wel/nog geen lid (doorhalen wat niet past)

Naam en adres:

De straatmus heeft zeker geen last gehad van een "jetlag"!

Het eetfestijn "A taste of India"...

greep plaats op 7 september in de unieke locatie "het Palmarium" van de Plantentuin. Deze ruimte is bestemd voor het overwinteren van niet vorst-vrije planten tijdens de winter. De andere seizoenen wordt het gebruikt voor gezellige bijeenkomsten.

De vroege vogels, uitgedost op hun "zomers", kregen een boeiende rondleiding : thema India! Rond de middag werd iedereen verwelkomd met een gratis aperitiefje "Panaka"!

Of de voorgestelde menu's lekker waren? Zeker en vast. Wat leuk was ... zonder schroom konden we in elkaars bord kijken en zelfs proeven.

Zomaar 82 vrienden zijn op de uitnodiging ingegaan. Twee van onze leden maakten er een persoonlijk gezellige familie-reünie van. Eén van de dames was van Indische afkomst. Ze was mooi uitgedost in Indische klederdracht. Ze vond het experiment GESLAAGD.

De tafels waren versierd met bladeren van de BananenPLANT (niet -boom) en diverse bloemetjes, die uitzonderlijk mochten geplukt worden in de plantentuin. Een 250 Kapucientjes of Oost-Indische kers (*Tropaeolum majus*) van een liefhebster, vulden de kleurenpracht aan. Deze plant is volledig eetbaar. Het smaakt naar Waterkers. De zaadjes kunnen verwerkt worden als kappertjes. Enkele blaadjes, bloemen en zaadjes smaken pittig in sla. De bloempjes geven een mooie tint op tafel of schotel. Een ruikertje van 25 à 35 bloemetjes met 2 jonge bladscheuten blijft zo'n 3 dagen fris. Het is een streling voor het oog en het ruikt heerlijk. Tot de vooravond van de vrieskou kleuren ze mooi in de tuin. De bloemen zijn rijk aan vitamine C.

Voor de inrichters van dit origineel idee PROFICIAT! Het was tevens milieu-vriendelijk. Hilde en Karel hadden ervoor gezorgd bestek en borden te mogen gebruiken van De Moester (hun ANDER vrijwilligerswerk). Dank aan allen die hebben meegewerkt (koken, afwas, tafel dekken en versieren, enz.!) Tevens vergeten we ook twee jeugdige helpertjes niet, die heel wat werk hebben gepresteerd. Niet allen voor spijs maar ook voor drank danken we het sympathiek duo "Mo en Marc".

Jaarverslag 2014

Beste leden,

Als secretaris is het terug mijn taak om het jaarverslag te schrijven. In een tijdschrift als het onze een artikel mogen plegen is een echte eer. Welke wetenschappelijke notatie we hebben, weet ik niet maar reeds meerdere malen is gebleken dat vooraleer iemand een doctoraatstitel krijgt in de plantkunde hij of zij eerst eens moet publiceren in ons tijdschrift. Reeds menig jaarverslag werd geschreven doch een doctoraatstitel viel me nog niet te beurt. Maar wat is er mooier dan te kunnen zeggen dat je de secretaris bent van "De Vrienden van de Plantentuin – Gent".

Het verslag van onze activiteiten dit jaar beginnen we zoals altijd met een opsomming van de rondleidingen.

We starten met de rondleidingen de eerste zondag van de maand

februari	Wintergebeuren
maart	Plant-aardigheden
april	Lentegebeuren
mei	Op weg naar de zon
juni	Communicatie bij planten
juli	Eetbare bloemen
augustus	Bijbelse planten
september	Thema ivm India

oktober Herfstgebeuren
november Naaktzadigen

Tijdens de Gentse feesten waren er terug prachtige rondleidingen die zowel de toeristen als de Gentse bevolking konden verblijden.

20/6 Bijbelse Planten
21/6 Gentse Rondleiding
22/6 Verrassende boomarchitectuur
23/6 Planten die de wereld veranderen
24/6 Fascinerende planten
25/6 Planten en hun naam
26/6 Biodiversiteit
27/6 "Annekes groententuin".

De avondlijke rondleidingen tijdens het laatste weekend waren terug voltreffers.

Tijdens de Gentse feesten waren er naast de rondleidingen ook nog tal van andere activiteiten.

Workshop met plantenmateriaal voor kinderen

Boekenbeurs

Ludieke plantenruil

EHBD : eerste hulp bij determineren.

Nog in de Plantentuin werkten we mee met de Lentebeurs en Erfgoeddag. We deden tijdens de vakantiemaanden mee met "Uit met Vlieg".

Tevens volgden er terug enkele plantenvrienden een cursus plantkunde en hadden er zelfs enkele de intentie om in de toekomst rondleidingen te verzorgen. Hierbij geef ik graag hun namen:

LeoAudenaert, Paula Van Den Sande, Betty Van Oostveldt, Els Van Damme, Katrijn Vannerum.

Proficiat!

We organiseerden ook een overheerlijk eetfestijn met als thema India.

Naar goede gewoonte verkenden de Vrienden enkele tuinen buiten onze eigen Plantentuin.

4/5/2014	Bezoek tuin Antoon De Clercq
29/5/2014	Vierdaagse tuinreis naar Bretagne
7/6/2014	Tuinen in Vlaams-Brabant
22/6/2014	Zomerzonnewendewandeling in de Bourgoyen
4/7/2014	Twee tuinen langs de grens van Oost- en West-Vlaanderen
9/8/2014	Tuinen Nord-Pas-De-Calais
30/8/2014	Meetjesland

Het is voor mij onbegonnen werk om in geuren en kleuren uit te leggen hoe goed, aangenaam, verrassend, mooi,deze uitstappen waren. Lees ons tijdschrift en praat met mensen die deelname, je zal merken dat het onvergetelijke uitstappen zijn.

Onze algemene ledenvergadering was terug top. Prof. Idesbald Goddeeris KUL gaf een voordracht over India in de 21 ste eeuw : een verrassing! De receptie nadien werd enorm gesmaakt.

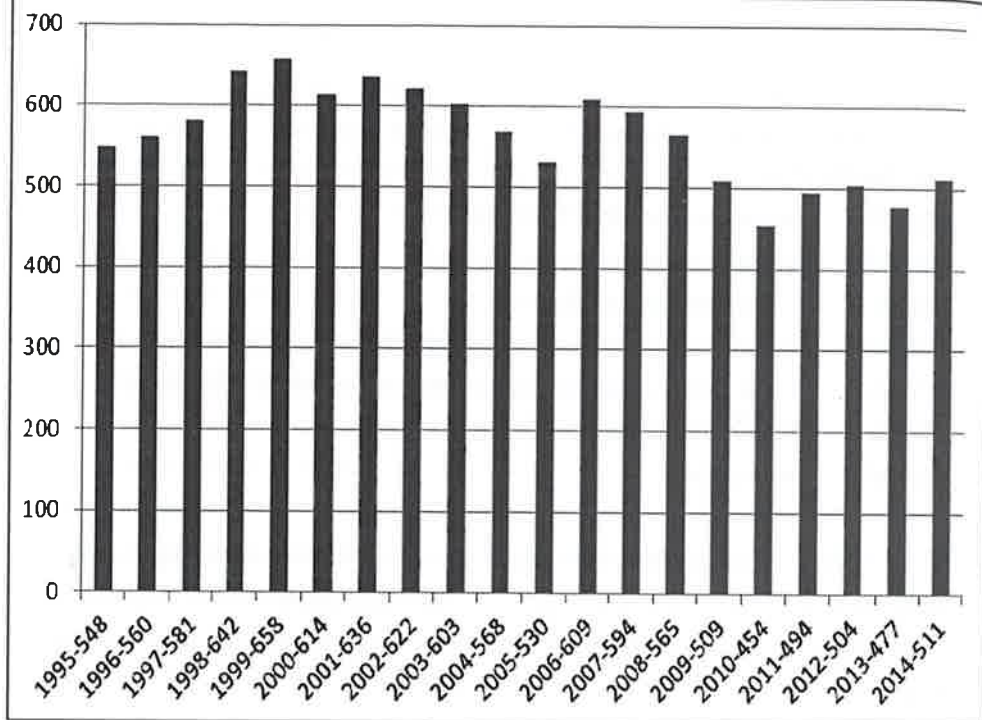
Ons redactie team verzorgde terug 4 prachtige tijdschriften, met vele kleurrijke en interessante artikels.

We steunden ook dit jaar financieel de Plantentuin, we betaalden de nieuwe T-shirts voor de tuiniers en de vrijwilligers, tevens bekostigden we een nieuwe koelkast in het palmarium en betaalden we de drukkosten van het jaarverslag van de Plantentuin.

Maar voor de vereniging tellen natuurlijk de leden. Zij komen op de eerste plaats. Dit jaar zijn we dan ook verheugd te kunnen melden dat ons ledenaantal gestegen is van 477 naar 511. Bedankt aan allen die al deze activiteiten mogelijk maakten, bedankt aan alle leden die ons een warm hard toedragen.

Jullie secretaris

Ferdinand Cobbaut

Aantal leden per jaar

De Vrienden van de Plantentuin Gent

Driemaandelijks tijdschrift

Jaargang 33 - Nummer 4 - december 2014 ISSN 0777- 8821

Redactie en lay-out

Redacteur: Paul Goetghebeur. Coördinator: Karel Reusens.

Aan de samenstelling van dit nummer hebben meegewerkt: Ferdinand Cobbaut, Paul Goetghebeur, Karel Reusens, Straatmus.

Onze welgemeende dank gaat ook uit naar alle vrijwillige medewerkers die zorgden voor plooi-, kleef-, en transport-activiteiten, die het verschijnen van het vorige nummer mogelijk hebben gemaakt.

© De Vrienden van de Plantentuin Gent, 2014

Overname van artikels is alleen mogelijk ná schriftelijke toestemming van de redacteur.

COLOFON

Beschermende en steunende leden 2014

Ameloot - Cromheecke		Sint - Niklaas
Baert	Andre	Gent
Bensch - Gillis	Cyrilla	Evergem
Blontrock	Luc	Boezinge
Bonte	Katrien	Sint - Martens - Latem
Boucneau	Annette	Rebaix
Boudry	Andre	Sint - Amandsberg
Bovijn	Marie - Anne	Gent
Bral	Peter	Olsene
Bral	Guido	Brussel
Brands	Nellie	Gent
Breemeersch	Jacqueline	Gent
Buyse	Georges	Drongen
Buytaert	Jan.	Sint - Niklaas
Camelbeke	Konraed	Haacht
Cardon	Felix	Harelbeke
Christiaens - Van Winckel	Thierry - Myriam	Gent
Claes	Walter	Scheldewindeke
Cloquet	Francois	Merelbeke
Cobbaut	Ferdinand	Gent
Cobbaut	Leonard	Wondelgem
Coessens	Luc	Wetteren
Colin	Leen	Wondelgem
Comeyne	Godelieve	Zwijnaarde
Comhaire	Anne	Gentbrugge
Coppejans	Jan	Mariakerke
Coppens	Macel	Sint - Amandsberg
Craeynest	Eric	Drongen
Criel - Compennolle	Wim - Jacqueline	Sint - Denijs - Westrem
Cumps	Hans	Wezemaal
Danneels	Pol	Drongen
De Beer	Marie - Louise	Scheldewindeke

De Brauwer	Agnes	Merelbeke
De Clercq	Arlette	Gent
De Coninck	Magda	Wingene
De Coster	Anne	Gent
De Geyter	Katharina	Gent
De Graeve	Eveline	Beervelde
de Herckenrode - Cauwels	Marie - Paule	Oostakker
De Loose - Depicker		Schelderode
De Maeyer	Marianne	Gent
De Mey	Sonia	Sint - Kruis - Winkel
De Meyer	Hubert	Lovendegem
De Pauw	Hildegard	Catonsville MD USA
De Permentier	Chris	Heusden
De Prez	Jean	Oostakker
De Proft	Andre	Lebbeke
De Regge	Erik	Gent
De Rycke	Chris - Cecile	Sint - Denijs - Westrem
De Schrijver	Guy	Deurle
De Simpelaere	Brigitte	Sint - Amandsberg
De Spoelberch	Philippe	Haacht - Wespelaar
De Valck	Magda	Gent
De Vleeschouwer	Ruth	Melle
De Vuyst	Luc	Oostakker
De Wilde	Jacqueline	Sint - Amandsberg
De Winne	Agnes	Gent
Debacker	Annie	Zulte
Debunderie	Willy	Gent
Dechaene - Thiers	Robert	Sint - Denijs - Westrem
Dedrie - Van De Putte	E.	Sint - Amandsberg
Delarue	Stefanie	Merelbeke
Deneckere	Gerard	Aalst
Desmet	Annie	Gent
Desmet	Maria	Deinze
Desmettré	Willy	Zwijnaarde
Devriese	Annie	Oostduinkerke

Dhondt	Rosine	Gent
D'hondt - Defrancq	Walter - Mia	Wondelgem
Doornaert - Vanderstraeten	Ivette	Wortegem - Petegem
D'Ursel	Hubert	Beerlegem
Duytschaever	Dirk	De Pinte
Emery	Willy	Gent
Evrard	Harald	Gentbrugge
Geens - Crauwels	Marc	Zomergem
Geiregat	Luc	Gent
Georges	Walter	Zuidzande (Ned)
Geraert	Etienne	Sint - Denijs - Westrem
Germonpre	Michel	De Pinte
Gillebeert - Hens	Lucien	Gent
Gillis	Monique	Zwijnaarde
Goetghebeur	Paul	Gent
Govaert	Alfons	Overmere
Henriet	Jean - Pierre	Laarne
Hillaert	José	Lokeren
Holsters	Marcelle	Gent
Hoozee	Georges	Sint - Amandsberg
Hutsebaut - Böttcher		Gent
Huttert	Chr.	Sint - Martens - Latem
Huttert	A.	Sint - Martens - Latem
Huyghe	Robert	Roeselare
Jacobs - Boddaert		Gent
Janssens	Viviane	Nazareth
Keppens	Wim	Gent
Kop	Anne-Marie	Gent
Köse	Fadime	Gent
Lambrecht	Johan	Gent
Latte	Werner	Eke
Lemaire	Bart	Destelbergen
Linseele	Christiane	Wondelgem
Luyck Fasseel	Hilde	Gent
Maat		Vlaardingem

Maes	Marc	Gent
Maes	Brigitte	Merelbeke
Markey	Robert	Oostakker
Martens - Demeester	Julien	Lovendegem
Maton	Jacques	Wortegem - Petegem
Mekers - De Waele	Omer	Deinze
Meyvaert - Burghgraeve	Freddy - Liliane	Lovendegem
Minnaert		Gent
Moors	Joris	Destelbergen
Morbee	Lieve	Gent
Mortelmans	Robert	Gent
Neirinckx	Marie - Anne	Aalst
Neiryndck	Monique	Gent
Neyt	Gilberte	Gent
Palette - Gillis	Robert - Jacqueline	Gent
Parewijck - Schockaert		Moortsele
Peremans	Marcel	Berendrecht
Pinnoy	Kristof	Laarne
Plaisier	Christa	Gent
Platteeuw	Jacques	Wondelgem
Ponnet - Criel	Luc en Frieda	Gentbrugge
Postelmans	Gerda	Evergem
Purnot	Tilly	Maaseik
Quagebeur	Dirk	Sint Lievens Houtem
Rammeloo	Abraham	Kalmthout
Rammeloo - Van der Linden	Jan	Grimbergen
Redele	Rene	Merelbeke
Remouchamps	A.	Sint - Martens - Latem
Saey - Martens	Marcella	Oostakker
Samain - Ouvrein	André - Eleonora	Merelbeke
Selschotter	Suzanna	Gent
Semal	Nicole	Merelbeke
Simoens	Anne Laure	Sint - Amandsberg
Smulders	Hedwige	Westdorpe

Soete	Kristien	Sint - Denijs - Westrem
Spruit	G.	Rilland NEDERLAND
Stichting Arboretum Wespelaar		Wespelaar
Storme - Maasen	R. - J.	Eke
Suffys	Marc	Merelbeke
Tas - De Vos	Raymond - Loes	Oostende
Thienpont	Stella	Gent
Van Ballaer	Cecile	Gent
Van Belle	Jean	Zeveneken
Van Damme - De Maesschalck	Roger	Gent
Van de Velde	Florent	Sint - Pauwels
Van de Velde - Maenhout	Marc	Zomergem
Van de Woedyte - Matthys	Bo en Leen	Gent
Van den Abbeel	Frans	Gent
Van den Baviere	Andre	Lokeren
Van den Bergh	Denise	Zwijnaarde
Van den Bossche	Vera	Gent
Van den Hende	Nora	Oostakker
Van der Maet	Jozef	Oostakker
Van der Straeten - De Meyer		Heusden
Van Durme	Frida	Zwijnaarde
Van Elsen	Jan	Sint - Amandsberg
Van Haudenhuyse - Anteunis	Roland	Gentbrugge
Van Hauwaert	Chris	Gent
Van Houcke	Eric	Evergem
Van Hove	Kathleen	Sint - Denijs - Westrem
Van Impe	Sabine	Gent
Van Loock	Walter	Sint - Denijs - Westrem
Van Malderen	Emmie	Aalst
Van Mol	Maria	Antwerpen
Van Oostveldt	Karel	Schoten Antwerpen
Van Outryve	M.	Antwerpen
Van Renterghem	Johan	Gent
Van Vlierberghe	Robert	Zwijnaarde
Vanden Baviere	Cecile	Jette

Vandermoere - De Beule		Brugge
Vandorpe	Ann	Sint - Martens - Latem
Vandurmen	Inge	Gent
Vanhoutte - Roels		Overmere
Vanneste	Marjan	Gent
Varlez	Martine	Mariakerke
Veeck	Danielle	Gent
Verbeke - Seeuws	Pierette	Deurle
Vercammen	Dominique	Merelbeke
Verhelst	Rudi	HM - Sas - van - Gent NL
Vermeulen - Francois	Tom	Lokeren
Verstraete	Guido en Renee	Mariakerke
Verstraete - Compernelle		Sint - Denijs - Westrem
Vervloesem	Lodewijk	Berchem
Vlamynck	Andries	De Pinte
Vossen	Bernarda	Gent
Vrijdaghs	Alexander	Leuven
Walter	Hugo	Gent
Wambacq	Erik	Ternat
Waterinckx - De Vuyst		Herzele
Watty	Vera	Sint - Amandsberg
Wauters - Colbrandt	Eric	Gent
Wiescher	Ingrid	Melle
Willekens	Guido	Gent
Willems	Hugo	Gent
Wyckaert	Regine	Mariakerke

Mag ik hier opnieuw, ook in naam van alle medewerkers, mijn welgemeende DANK uitspreken voor uw zeer gewaardeerde steun aan onze geliefde Plantentuin.

Met uw financiële hulp is het voor ons mogelijk om bijvoorbeeld nieuwe planten aan te kopen voor onze collecties, om nieuwe, mooie bordjes aan te maken in de Plantentuin, om af en toe een klein of soms zelfs een wat minder klein toestel aan te kopen, en nog veel meer.

Paul Goetghebeur

Plant van de Maand : *Campomanesia xanthocarpa*

Over de herontdekking van deze Linden-boom kan u in dit nummer een lang verhaal lezen.

Om onze toewijding aan de herwaardering van de betekenis van de persoon Jean Linden te beklemtonen, wil ik graag deze boom onder uw aandacht brengen.

Waar kan u deze boom vinden ?

U wandelt doorheen de Victoriakas in de richting van de subtropische kas.

Bij het binnenkomen in deze subtropische kas neemt u het pad naar links, langs het Afrikaanse perceel, en dan voorbij de helft van de kas zal u dan het Amerikaanse perceel vinden.

Daar wandelt u verder, tot voorbij de Tomatenboom, en daar staat ie dan, onze Linden-boom. Momenteel draagt ze nog een oud label met de "foute" naam *Siparuna thea* (een belangrijk label ! dat zal worden bewaard !).

Tijdens de jaarlijkse snoeiwerken is deze boom meer vrijgezet, zodat ze beter kan worden bezichtigd, vooral met het oog op mogelijke bloei.

Let ook even op de sprankelend gezonde takken en bladeren die als opslag uit de voet van de stam te voorschijn zijn gekomen, een eigenschap van veel soorten *Campomanesia*.

Bijzonder opvallend aan het blad is de sterk gekroesde rand, een fenomeen dat quasi steeds aanwezig is bij een wat afwijkende variëteit van deze soort, var. *littoralis*, een plant die uitgroeit tot een klein struikje met sterk gegolfde bladrand. Deze afwijkende groeivorm is kenmerkend voor de lage struikvegetatie van de restinga op schrale zandige bodems langs de kust van Santa Catarina en Rio Grande do Sul (zuidelijk Brazilië).

De typische variëteit, var. *xanthocarpa*, zoals hier aanwezig, is een van de meest algemene boomsoorten van de Planalto in zuidelijk Brazilië. Opmerkelijk is dat de bladeren gewoonlijk gaafrandig zijn, en maar uitzonderlijk voorzien zijn van een sterk gekroesde rand. Het is tekenend voor het talent van de

plantenjager Jean Linden dat hij nét deze vorm heeft verzameld en meegebracht voor zijn collectie.

Paul Goetghebeur

Plantentuin

't Is rood en zwart, en 't ligt op de grond...

Op 24 oktober krijgen we een berichtje van een bezorgde moeder. Zij was in de loop van de zomer met haar dochtertje van anderhalf jaar komen wandelen in de Plantentuin, toen haar kindje plots een zaadje kwam tonen dat ze had opgeraapt in een van de serres. Dat zaadje met een opmerkelijk rood-zwart kleurpatroon deed haar denken aan het zéér giftige zaad van *Abrus precatorius*, een liaan uit de Vlinderbloemenfamilie waarvan het zaad inderdaad vaak gebruikt wordt in sieraden.

In de collecties is echter geen levend exemplaar van deze soort aanwezig, en daarom stellen we voor dat het zaad naar hier wordt gebracht voor nader onderzoek.

En dan blijkt inderdaad dat het niet gaat over de bekende *Abrus precatorius*, het bewuste zaad is veel te groot (meer dan 10 mm) terwijl de échte *Abrus precatorius* zaden kleiner zijn dan 5 mm.

Een tweede verschil betreft de positie van de zwarte vlek, bij *Abrus* ligt deze rond het hilum (de plaats waar het zaad vastzat op de zaadlijst), terwijl bij dit zaad de zwarte vlek over de rug van het wat afgeplatte zaad ligt, weg van het hilum.

Hoe starten we de zoektocht naar de identiteit van dit zaad ?

Heel eenvoudig, met een digitale vraag naar rood & zwart zaad, of red & black seed, en dan komen honderden tot duizenden antwoorden op je af. En de interessantste komen dan weer bovendien, zoals de onvolprezen Wayne's Word (waynesword.palomar.edu).

Het wordt dan duidelijk dat rode zaden bijzonder populair zijn in de plantenwereld, en dat rode zaden met een zwarte vlek herhaaldelijk zijn ontstaan in meerdere genera, maar voor zover we konden vinden, allemaal in de Vlinderbloemenfamilie, zoals *Adenantha*, *Ormosia* en *Rhynchosia*.

In het genus *Rhynchosia* (*Rh. phaseoloides*, *Rh. precatoria*, *Rh. pyramidalis*) lijken de rood-zwarte zaden bedrieglijk goed op die van *Abrus precatorius*, qua vorm en afmetingen. Bij nader toezien echter zien we dat de zwarte vlek NIET rond het hilum ligt, maar integendeel weg van het hilum aan de tegenovergestelde zijde, dus net omgekeerd als bij *Abrus*.

Bij *Adenanthra* zijn ook meerdere soorten beschreven met kleine rood-zwarte zaden (*A. bicolor*, *A. intermedia*, *A. pavonina*), en uit foto's zou blijken dat de zwarte soms over het hilum ligt, soms aan de andere zijde. Merkwaardig, maar is de identificatie van al die zaden wel betrouwbaar ?

In het genus *Ormosia* zien we grotere zaden, en het onbekende zaad past goed in deze reeks. Na wat verder zoeken in dit genus komen we tenslotte terecht op *Ormosia monosperma*, een van de diverse soorten met rood-zwarte zaden.

Zo, dit probleem is in de eerste fase opgelost, er is een herkenning en we hebben een naam. Maar nu volgt fase 2, waar komt dit zaad vandaan ?

We duiken in onze inventaris en in onze accessielijsten, en sinds 1970 is maar één enkele soort met name *Ormosia formosana* als zaad ontvangen en te kiemen gelegd. Dit zaad is ons tweemaal opgestuurd vanuit de plantentuin te Taipei (Taiwan, met als oudere naam Formosa). Bij deze soort zijn de zaden volledig rood, zonder zwarte vlek.

De inventaris vermeldt verder geen enkele levende soort *Ormosia* die in de collectie vertegenwoordigd zou zijn.

Besluit : in de Plantentuin is er momenteel geen enkele plant onder die naam aanwezig.

In deze laatste zin staat wel een caveat "onder die naam", want uit ervaring weten we helaas maar al te goed dat veel planten onder foute namen circuleren in tuin- en plantentuineringen. Het bewuste zaad is gemakkelijk herkenbaar en wel degelijk afkomstig uit een peul, en de drager is zeker een soort uit de Vlinderbloemenfamilie (Fabaceae = Leguminosae). Daarom zoeken we verder naar alle soorten van die familie die in de serres aanwezig zijn, en worden de soorten met twijfelachtige identificatie of die enkele zonder naam nauwkeurig gescreend.

Resultaat = nul ! De meeste soorten zijn goed en betrouwbaar op naam gebracht, en de twijfelgevallen beantwoorden niet aan de beschrijving van *Ormosia monosperma*.

We zoeken ook naar informatie bij de tuiniers, die net in de herfst een grote snoeibeurt hebben uitgevoerd. Misschien hebben zij peulen gezien, of de zaden die uit die peulen zijn gerold, het rood-zwarte patroon is bijzonder opvallend, maar ook hier vangen we bot : geen waarneming van peulen of rare zaden...

En dan dacht ik, dit is het voorlopig einde van het verhaal, hier kan ik niets verder aan toevoegen ?

Tot op donderdag 20 november, wanneer ik een groepje eerstejaarsstudenten rondleid in de serres. In de Victoriakas, ter hoogte van de Zuid-Amerikaanse epifytenboom zie ik - ongelooflijk - een rood-zwart zaad liggen aan de rand van de vloer, hetzelfde type als het binnengebrachte zaad, een tweede zaad van *Ormosia monosperma*. In de buurt staat geen enkele vlinderbloemige plant, en alle planten uit die familie in de Victoriakas zijn gecontroleerd en goed op naam gebracht.

Ik raap dus dat zaad op en neem het mee in een broekzak om bij het eerste zaad te voegen. De rondleiding wordt verder gezet, en ik vergeet eigenlijk dat tweede zaad. De volgende morgen herinner ik me de vondst, en zoek het zaad : weg, verdwenen, onderweg uitgevallen ?

Mysterie, mysterie !

Paul Goetghebeur

Plantentuin

**Het Bestuur van de Vrienden van de Plantentuin Gent
en de redactie wensen de leden en de lezers van dit
tijdschrift een deugddoend 2015 toe.**

Plant van de maand: *Campomanesia xanthocarpa* (zie p. 177)
Foto bloemen: Sidnei Recco (Taio, Santa Catarina, Brazilië)
vruchten: Germano Woehl Junior (Itaiopolis, Santa Catarina, Brazilië)

Driemaandelijks tijdschrift
Jaargang 33 - nr. 4 - december 2014
ISSN - 0777 - 8821
v.u. Paul Goetghebeur
K.L. Ledeganckstraat 35, 9000 Gent

Afgiftekantoor Gent 1
Erkenningsnummer P 608175

België-Belgique

P.B

3/6124

9000